

ფედერალისტური წერილები: ალექსანდრე ჰამილტონი, ჯეიმს მედისონი, ჯონ ჯეი

გამოცემა და პროექტი მომზადდა საქართველოს ფილოსოფოსთა ასოციაციისა და გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტის აშშ პოლიტიკური აზროვნების შემსწავლელი ცენტრის მიერ.

რედაქტორები: გიორგი ბარამიძე
მიხეილ გოგატიშვილი

ლანსელოტ ფლეტჩერი

"გამოწვევა დიალოგში"

წინამდებარე თარგმანს აქვს თავის თავგადასავალი. ეს ამბავი ასე დაიწყო.

“საქართველოს ფილოსოფოსთა ასოციაციას” აწუხებდა ქართული საზოგადოების პოლიტიკური დისკუსიებისა და გადაწყვეტილებების ინტელექტუალური დაცვის მექანიზმის სიმწირე და ფიქრობდა, როგორ შეეცოდა ეს ნაკლი. ამ მიზნით დავიწყეთ პლატონის “სახელმწიფოს” ძველბერძნულ ენაზე კითხვა და მისი შედარებითი ანალიზი ინგლისურ, გერმანულ, ფრანგულ, ლათინურ, და ესპანურ თარგმანებთან. კითხვას რამდენიმე მიზანი ჰქონდა: ჯერ ერთი, იგი გულისხმობდა პლატონის ტექსტის არარეფერენტულ კითხვას ე.ი. წინასწარ აკვიატებულ პოზიციებზე უარის თქმას, რომლებიც პლატონის ტექსტების ხანგრძლივი კვლევითი ტრადიციების საფუძველზე ჩამოყალიბდა; მეორეც, სხვადასხვა თარგმანების კორელაციური ანალიზის საფუძველზე ქართული საზოგადოების სივრცისათვის ადეკვატური ტერმინების მოძიებასა და დადგენას; გარდა ამისა, ძველბერძნული აზროვნების პირველსაწყისებთან დაბრუნებას. ეს გულისხმობს **დიალოგში გამოწვევას** და საკუთარი პოზიციის არგუმენტირებას არაძალადობრივი საშუალებებით, რაც კონსენსუსის მიღწევის გზად უნდა იქცეს. ჩვენს მუშაობას იმის შეგნება წარმართავდა, რომ პოლიტიკური ცხოვრება ინტრიგების ქსელის ხლართვის ხელოვნება კი არ არის, არამედ ღრმა აზროვნების ერთერთი ფორმა და პოლიტიკურ ინტერესებს ინტელექტუალური დაცვის ველით უზრუნველყოფა ესაჭიროება.

ფილოსოფიისადმი ინტერესის გაღვივებას და ღრმა აზროვნების საწყისებთან მიბრუნების მიზანს ისახავდა პლატონის “პოლითეას” შესახებ ამერიკელი ფილოსოფოსის ლანსელოტ ფლეტჩერის მიერ ორგანიზებული მუდმივმოქმედი ინგლისურენოვანი სემინარი. სემინარის მონაწილეები იმ დასკვნამდე მივიდნენ რომ, თანამედროვე ქართულ პოლიტიკურ ლექსიკონში ძალზე სჭარბობს ძალადობის გამოხატველი ტერმინოლოგია, რაც აუკუღმართებს პოლიტიკური კომუნიკაციის სივრცეს და საბოლოო ჯამში, პოლიტიკურ ქვეყანას ძალადობაზე ორიენტირებულს ხდის. ხოლო პლატონის “სახელმწიფო” გვასწავლის თუ როგორ უნდა დავიცვათ საკუთარი პოზიცია დიალოგის შენარჩუნების ფარგლებში. პლატონის “სახელმწიფოს” კომენტარები იმგვარ ავტორებთან კორელაციაში მიმდინარეობდა როგორცაა ჰანა არენდტი, ლეო შტრაუსი, ალან ბლუმე და სხვა.

ბუნებრივია, რომ ერთმანეთისაგან დამოუკიდებლად მომუშავე ამ ორ ჯგუფს შორის ურთიერთინტერესი გაჩენილიყო რამაც განაპირობა კიდევ ჩვენი შეხვედრა. ამ შეხვედრებზე მრავალი საერთო ინტერესი გამოიკვეთა. დისკუსიები ეხებოდა ქართული და ამერიკული აზროვნების წესებს, კულტურის როლს პოლიტიკური აზროვნებისა და დემოკრატიის განვითარებაში. ჩვენი დიალოგიდან გამომდინარე ლანსელოტ ფლეტჩერმა განაცხადა, რომ ქვეყნის კულტურული ცხოვრების წესის ძირეულმა უარყოფამ შეიძლება სავალალო შედეგი გამოიღოს. ქართული კულტურა და ტრადიცია კი შეიძლება, ერთგვარ საყრდენად იქცეს დემოკრატიის განვითარებისათვის.

ჩვენი პოზიცია ძირითადად შემდეგნაირად იყო გამოხატული: დღევანდელი საქართველოს პოლიტიკური ვითარება გამოირჩევა უკიდურესი პოლიტიკური არამდგრადობით. დარღვეულია თანაფარდობა საზოგადოების ყველაზე აქტიურ და მოაზროვნე ნაწილებს შორის. პოლიტიკურ გადაწყვეტილებათა და პასუხისმგებლობის მექანიზმში ინტელექტის სიმწირე შეიმჩნევა.

პოლიტიკოსობა ვერ გასცდება ვიწრო ინტრიგანულ ქსელს, თუკი პოლიტიკური მოქმედება და გადაწყვეტილება ინტელექტუალურ გააზრებათა ნაკადით არ არის გაჯერებული. შეუძლებელია, განახორციელო რაიმე პოლიტიკური ინტერესი თუკი ის ინტელექტუალური დაცვის მექანიზმით არ არის უზრუნველყოფილი და ფილოსოფიური გააზრების წნეხში არ არის გატარებული.

II სექტემბრის ტერაქტის შემდეგ წამყვან დემოკრატიულ ქვეყნებს უფრო და უფრო ხშირად უხდებთ მტრისა და მოყვარის დისპოზიციიდან გადაწყვეტილებათა მიღება. საქართველოც აკეთებს თავის ისტორიულ არჩევანს პოლიტიკურ სცენაზე. იგი აშშ-ს მოკავშირედ მოიაზრებს თავისთავს. მმაგრამ რამდენად არის ეს არჩევანი ინტელექტუალური დაცვის მექანიზმით უზრუნველყოფილი? ამგვარად გამოიკვეთა ჩვენი ინტერესების ერთობლიობა და საკითხი ასე დაისვა – რა უნდა არჩეულიყო ისეთ საწყისად, რაც ინტელექტუალურად უზრუნველყოფდა ჩვენი ქვეყნის სამოკავშირეო ინტერესებს. ჩვენი მხრიდან არჩევანი ამერიკელ “ფედერალისტთა” ნააზრებზე შეჩერდა. იგი მრავალმხრივ პასუხობდა ქართულ პოლიტიკურ ინტერესს. ჰამილტონის, ჯეის და მედისონის ბრწყინვალე ესეების თარგმნა და გააზრება საშუალებას მოგვცემდა ქართული საზოგადოებისათვის გაგვეცნო ამერიკული აზროვნების წესი და ის სულიერი საფუძვლები, რომლებსაც ეს დიდი სახელმწიფო ეყარება. ამგვარად, გადაწყვეტიტეთ ერთობლივი ქართულ-ამერიკული კითხვების ორგანიზება, რომლის პირველი შედეგი **ფედერალისტური წერილების** თარგმნა, კომენტირება და გამოცემა იქნებოდა.

ჩვენს მიერ განხორციელებული პრაქტიკა თავისი არსით გულისხმობდა მიღებული შედეგების იმპლამენტაციას უნივერსიტეტების სასწავლო პროცესებში.

ამ მხრივ გრიგოლ რობაქიძის უნივერსიტეტში პირველი ნაბიჯი გადაიდგა, სადაც დაარსდა ლიბერალური განათლების ხელშემწყობი მუდმივმოქმედი სემინარი, რომელზეც პოლიტიკური აზროვნების კლასიკური ტექსტები იკითხება, რომელთა შორის ერთერთი უპირველესთაგანი სწორედ “ფედერალისტური წერილებია”. უნივერსიტეტში ჩამოყალიბდა პოლიტიკური ფილოსოფიის მოდული, რომლის კურსკულუმში შედგენილია ზემოთხსენებული პრაქტიკის შედეგთა გათვალისწინებით. აღნიშვნის ღირსია ლიბერალური განათლების მუდმივმოქმედი სტუდენტური სემინარის წევრთა - ო. ქანთარია, ნ. ჩხეიძის, დ. ნორაკის, ს. გერმანოვიშვილის, ს. ფოჩხუას მ. აზნაზუვილის, ნ. ჩხაიძის... - აქტიური მონაწილეობა ფედერალისტური წერილების განხილვასა და ათი მათგანის გამოსაცემად მომზადებაში.

ლანსელოტ ფლეტჩერი

"ფედერალისტთა წაკითხვა იოანე პეტრიწის სულისკვეთებით"

ფედერალისტების თარგმანის წინასიტყვაობაში ბატონმა გია ბარამიძემ პატივი დამდო და პლატონის “პოლიტა“-ზე ჩემი სემინარები ერთ-ერთ იმ გარემოებად მოიხსენია, რომელმაც ზიძგი მისცა საქართველოს ფილოსოფიური ასოციაციის ჩამოყალიბებას. მე ბატონი გიას და მისი კოლეგების მადლობელი ვარ ფედერალისტთა პირველი 10 წერილის პუბლიკაციისათვის წინასიტყვაობის დაწერის შესაძლებლობა რომ მომიცეს. ვფიქრობ, უპრიანი იქნება, თავდაპირველად ის ფაქტი გავიხსენო, რომ ამ პროექტის შესახებ საჯარო განაცხადი საქართველოს ფილოსოფიური ასოციაციის ქუთაისის ცენტრის დაარსებას დაემთხვა.

ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის უნივერსიტეტში პროფესორ-მასწავლებლებისა და სტუდენტების წინაშე სიტყვით გამოსვლის და პრეზენტაციის შემდეგ ჩვენი მცირე ჯგუფი გელათში გაემგზავრა. გვსურდა, საქართველოს ფილოსოფოსთა ასოციაციის დაარსება და ფედერალისტთა ქართული თარგმანის გამოცემისა და ინტერპრეტაციის პროექტზე გელათის აკადემიის ბრწყინვალე ტრადიციებსა და მისი დამაარსებლის, იოანე პეტრიწის სახელთან დაგვეკავშირებინა.

მეთორმეტე საუკუნის ქართველ რელიგიურ ფილოსოფოსსა და ამერიკის კონსტიტუციის ავტორებსა და დამფუძნებლებს – ფედერალისტებს შორის რაიმე საყურადღებო პარალელის გავლება, ერთი შეხედვით, რთული ჩანს. მაგრამ ეს სირთულე მხოლოდ მაშინ არსებობს, თუ პეტრიწს იმ მოაზროვნედ აღვიქვამთ, მრავალი საუკუნის წინ რომ იცხოვრა და აღესრულა. რა თქმა უნდა, პეტრიწი – ადამიანი დიდი ხნის წინ მოკვდა ისევე, როგორც ფედერალისტთა ავტორები (პეტრიწზე ბევრად გვიან, მაგრამ საკმაოდ დიდი ხნის წინ), მაგრამ გარკვეული აზრით, ისინი დღესაც ცოცხალნი არიან და თუ ამის დანახვას შევძლებთ, იოანე პეტრიწსა და ფედერალისტთა ავტორებს შორის უხილავი კავშირიც გაცხადდება.

ამგვარად, იოანე პეტრიწი იმ მოაზროვნედ უნდა აღვიქვათ, რომლის იდეები დღესაც ცოცხალია საქართველოში. თუ ამით დავიწყებთ, იოანე პეტრიწის პიროვნებაში ბრწყინვალე ფილოსოფოსისა და თეოლოგის გარდა, აქტიურ მოღვაწეს, ასე ვთქვათ, “მოქმედების კაცსაც” ამოვიცნობთ. პეტრიწმა ხომ იმ სასწავლებელს დაუდო საფუძველი, რომელიც დაარსების დროისათვის და მომდევნო ხანგრძლივი პერიოდის მანძილზე მსოფლიოს ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან სასწავლო ცენტრს წარმოადგენდა. პეტრიწს რომ დასავლეთ ევროპის რომელიმე ქვეყანაში ეცხოვრა, ალბათ იმ მოაზროვნედ იქნებოდა აღიარებული, რომლის სახელსაც თომა აქვინელის გვერდით მოხსენიების ღირსად მიიჩნევენ. მაგრამ მე მსურს გამოვთქვა ის, რაც პეტრიწის მოღვაწეობას დღესაც აქტუალობასა და ცხოველმყოფელობას ანიჭებს; ის, რისი წყალობითაც პეტრიწი დღესაც ცოცხალია, და მე ვფიქრობ, ამას ყველაზე უკეთესად საქართველოს ფილოსოფიური ასოციაციის პროექტზე საუბრით შევძლებ; და კიდევ იმაზე საუბრით, რომ ჩემი ღრმა რწმენით, საქართველოს ფილოსოფიური ასოციაციის თავკაცები სწორედ პეტრიწის სულისკვეთებას გამოხატავენ.

დღეისათვის იოანე პეტრიწი, უპირველესად, იმ პიროვნებად არის ცნობილი, პროკლესა და სხვა ნეო-პლატონისტების ნაშრომები რომ თარგმნა, გაითავისა და თავის მოწაფეებს გააცნო. ამ გზით პეტრიწმა მსოფლიოს ამ ნაწილში ქრისტიანული თეოლოგიის ერთ-ერთი ყველაზე სიღრმისეული მიმდინარეობის განვითარებას შეუწყო ხელი. მაგრამ მეტად მნიშვნელოვანი იმის დანახვაა, რომ პეტრიწისათვის პროკლეს მოძღვრება მხოლოდ წმინდა სწავლეულობის საგანი არ ყოფილა. ის მჭიდრო კავშირში იყო შეკითხვასთან, ადამიანისა და ღმერთის ურთიერთობას რომ შეეხებოდა, ამგვარად, შეკითხვა – როგორ აღვიქვამთ ჭეშმარიტებას, – განუყოფელი გახლდათ მეორე კითხვისაგან, – როგორ უნდა მოიქცეს ადამიანი ამ სამყაროში.

ერთ-ერთი სამწუხარო ფენომენი, რაც თანამედროვეობამ მოიტანა, ის გახლავთ, რომ ეს ორი კითხვა ერთმანეთისაგან დაშორებულ იქნა. დისკუსიებმა, – განსაკუთრებით პოლიტიკურ თემებზე, – რაციონალური ხასიათი დაკარგა. ამას გარდა, დასავლური სამყაროს უმეტეს ნაწილში ხალხს ძველი წიგნების მიმართ ინტერესი გაუქრა. ადამიანები, როგორც, იმ დასკვნამდე მივიდნენ, რომ ძველი წიგნები მათ ვეღარაფერს ასწავლის. ქართველ ფილოსოფოსთა ეს ჯგუფი, უწინარეს ყოვლისა, სწორედ იმით გამოირჩევა, რომ ნასაზრდოებია ქართული ტრადიციით, ყველაზე სრულყოფილი განსახიერება იოანე პეტრიწში რომ ჰპოვა და სერიოზული საკითხებისადმი სერიოზულ მიდგომას რომ გულისხმობს. ნება და ღიაობა, რაც ქართველ ფილოსოფოსთა ამ ჯგუფს ძველ წიგნებში დაცული სიბრძნის შესათვისებლად გააჩნია, იმ შეგრძნებით არის გაჯერებული, რომ ძველ წიგნებში წამოჭრილი პრაქტიკული საკითხები დღესაც ცოცხალი და აქტუალურია. ამერიკელისათვის კი განსაკუთრებით შთამაგონებელია ის, რომ საქართველოს ფილოსოფიური ასოციაციის წევრებმა ერთ-ერთ პირველ პროექტში არჩევანი ფედერალისტთა წერილების თარგმანსა და კომენტარებზე შეაჩერეს.

როგორც მოგეხსენებათ, 1776 წლის 4 ივლისს ჩრდილოეთ ამერიკის 13 ბრიტანული კოლონიის პოლიტიკურმა ლიდერებმა დამოუკიდებლობა გამოაცხადეს, მაგრამ იმავე წელს ახალ სახელმწიფოდ არ ჩამოყალიბებულან. მათ თავი 13 დამოუკიდებელ, გაერთიანებულ შტატად წარმოადგინეს. 1776 წელს მათი გაერთიანების ერთადერთ მიზანს დიდი ბრიტანეთისაგან დამოუკიდებლობის მისაღწევად ერთიანი ძალისხმევით ბრძოლა წარმოადგენდა.

ისინი საოცარი სიმტკიცით იცავდნენ საკუთარ დამოუკიდებლობას არა მხოლოდ დიდი ბრიტანეთის, არამედ სხვა ნებისმიერი გარეშე ძალის მიერ კონტროლისაგან. ამ შტატებს პირველი კონსტიტუციის რატიფიცირების საკითხი მხოლოდ 1781 წელს დადგა, როდესაც დამოუკიდებლობისათვის ომი თითქმის დასრულებული იყო. პირველი კონსტიტუცია კონფედერაციის მუხლების სახელით გახლდათ ცნობილი და მას უკიდურესად სუსტი ცენტრალური ხელისუფლების შექმნა მოჰყვა, იმდენად სუსტის, რომ არც გადასახადების დაკისრება შეეძლო, არც დამოუკიდებელი აღმასრულებელი და სასამართლო ძალაუფლება გააჩნდა. ეს დოკუმენტი – კონფედერაციის მუხლები – 1781 წლიდან შევიდა ძალაში, მაგრამ სუსტი სამთავრობო სტრუქტურის არაეფექტურობა შტატების ლიდერებისათვის მხოლოდ რამდენიმე წლის შემდეგ გახდა ცხადი. ქვეყნის ზოგიერთი ნაწილი ცენტრალურ ხელისუფლებას აუჯანყდა. საუბარი უკვე ქვეყნის დანაწევრებას ეხებოდა.

1787 წელს, კონფედერაციის მუხლებთან დაკავშირებული პრობლემების მოსაგვარებლად, კონგრესმა კონვენცია მოიწვია. რამდენიმე ადამიანმა, რომელთა შორის ჯეიმს მედისონი და ალექსანდრე ჰამილტონიც გახლდნენ, კონფედერაციის მუხლების უბრალო გადასინჯვას სრულიად ახალი კონსტიტუციის შექმნა ამჯობინა. კონვენციის გახსნის წინ მათ უკვე ფაქტურად დაწერილი ჰქონდათ პირველი პროექტი. 1787 წლის ივლისსა და სექტემბერს შორის პერიოდში დელეგატები ფილადელფიაში შეიკრიბნენ და ამ ღირშესანიშნავად მოკლე დროში ისეთი სამთავრობო სტრუქტურა დაგვემგ, რომელიც დღემდე მოქმედია ჩემი ქვეყნის მმართველობაში. ეს იყო სისტემა, რომელიც მთავრობის ორსაფეხურიან მოწყობას გულისხმობდა: პირველი საფეხური შტატების (თქვენს ენაზე რეგიონების) მთავრობებით იყო წარმოადგენილი, მეორე – ცენტრალური ხელისუფლებით.

პროექტის შექმნა დასასრულს რომ მიუახლოვდა, კონვენციის დელეგატები შეთანხმდნენ, რომ დოკუმენტი თითოეული შტატისათვის წარედგინათ, რათა ამ უკანასკნელის მოწონება ან უარყოფა მიეღოთ. ასე რომ, ისინი შესანიშნავად აცნობიერებდნენ შტატების მიერ ამ დოკუმენტის უარყოფის შესაძლებლობას. კენჭისყრაში თითოეულ შტატს უნდა მიეღო მონაწილეობა. შეთანხმების მიხედვით, თუ სულ ცოტა, ცხრა შტატი მაინც კონსტიტუციას სასარგებლოდ მისცემდა ხმას, მაშინ ეს დოკუმენტი ამ ცხრა თუ მეტი შტატისათვის ძალაში შევიდოდა.

ერთ-ერთი შტატი, სადაც კენჭისყრის შედეგი ძალზედ საეჭვო იყო, ნიუ იორკი გახლდათ. კონსტიტუციის ერთ-ერთმა ავტორმა, ნიუ იორკის დელეგატმა ალექსანდრე ჰამილტონმა პამფლეტების სერიის გამოქვეყნება გადაწყვიტა, სადაც ნიუ იორკის შტატის მიერ კონსტიტუციის მხარდაჭერის აუცილებლობას დაასაბუთებდა. ჰამილტონმა კონსტიტუციის ერთ-ერთი ავტორი ჯეიმს მედისონი მოიწვია სათანამშრომლოდ. და მესამე პიროვნება, ჯონ ჯეი ასევე მონაწილეობას იღებდა მათ მუშაობაში. ისინი ერთობლივი ძალისხმევით მუშაობდნენ 1787 წლის ოქტომბრიდან 1788 წლის აპრილამდე. ამ დროის განმავლობაში მათ დაწერეს და გამოაქვეყნეს 85 ესეე, რომლებშიც არსებული კონფედერაციის მუხლების სუსტ მხარეებს და უფრო ძლიერი გაერთიანების საჭიროების მიზეზებს განიხილავდნენ, აგრეთვე, მათ მიერ დაწერილი კონსტიტუციის თითოეულ

დებულებას დაწერილებით განმარტავდნენ და შესაბამისი არგუმენტებით ამარგებდნენ. ამ 85 ესემ, ერთად აღებულია ის წიგნა შეადგინა, რომელსაც ჩვენ ახლა ფედერალისტებს (ფედერალისტთა წერილებს ვუწოდებთ).

ფედერალისტების მკითხველისათვის იმთავითვე ცხადი ხდება, რომ ავტორები ბრწყინვალედ იცნობდნენ როგორც ანტიკურ, ისე მათ თანამედროვე პოლიტიკურ თეორიას. ეს თეორიული ცოდნა კი პრაქტიკული პოლიტიკის ისეთ ღრმა გააზრებასთან იყო შეჯერებული, როგორც მხოლოდ მთელი ცხოვრების მანძილზე პოლიტიკურ საქმიანობაში ჩაბმულ პიროვნებას შეიძლება გააჩნდეს. ამიტომ, მათი ქმნილება საკმაოდ უჩვეულო და ალბათ უპრეცედენტო გამოდგა მსოფლიოს ისტორიაში – ეს არის წერილები, რომლებიც უახლოეს და გადაუდებელ პოლიტიკურ საკითხებს საუკუნეების მანძილზე დაგროვილი სიბრძნის კონტექსტში მოიაზრებს.

შეერთებულ შტატებში სამთავრობო სამსახურში ახლად ჩამდგარი სამთავრობო პოსტებზე არჩეული ან დანიშნული მოხელეები ფიცს იძლევიან. ეს არ არის ღმერთის წინაშე დადებული ფიცი. ჩვენ ვიძლევიან ფიცს, რომ კონსტიტუციას დავიცავთ. ამგვარად, ამერიკელთათვის კონსტიტუცია ერთგვარი საკრალური ტექსტია. ფედერალისტთა წერილები ჩვენი კონსტიტუციის ორი ძირითადი ავტორის ნაშუქვარს წარმოადგენს. ის იმ მიზნით შეიქმნა, რომ თანამემამულენი გადაუდებელი პრაქტიკული პოლიტიკური პრობლემების ფედერალური გზით გადაჭრის აუცილებლობას და მნიშვნელობას დაერწმუნებინა.

სწორედ ეს ნაშრომი აირჩიეს საქართველოს ფილოსოფიური ასოციაციის წევრებმა შესასწავლად და ქართულ ენაზე სათარგმნელად. მათი არჩევანი იმის გაცნობიერებამ განაპირობა, რომ საქართველოს ამჟამინდელი მდგომარეობა, გარკვეული ასპექტებით, ძალზედ წააგავს შეერთებულ შტატებში 1787 წელს არსებულ სიტუაციას.

მკითხველთა უმეტესობა ალბათ გაიფიქრებს: ძალზე ცუდად ჰქონია საქმე იმდროინდელ ამერიკასო, - საქართველოს დღევანდელ მდგომარეობას ხომ უმეტესობა უკიდურესად მიიმედ მიიჩნევს. 1787 წელს საქმე მართლაც არ იყო კარგად, მაგრამ ადამიანთა მცირე ჯგუფმა, რომელიც ღრმა სიბრძნეს ფლობდა და საკუთარი ქვეყნის პოლიტიკური მოწყობის საქმეში ამ ღრმა ჰეგემონიკა მნიშვნელობის გააზრება სურდა, ისეთი სისტემის შექმნა შეძლო, რომელიც დღემდე მტკიცეა და დღეს მთელ მსოფლიოს ადაფრთოვანებს. საქართველოსთვისაც ახლა სწორედ იგივე შესაძლებლობა არსებობს.

სწორედ ამის გამო მსურს პატივი მივაგო საქართველოს ფილოსოფიური ასოციაციის წევრთა სერიოზულობას, რომელსაც ისინი ფედერალისტთა წერილების მიმართ იჩენენ. იოანე პეტრიწი მსგავსი სერიოზულობით ეკიდებოდა პლატონისა და პროკლეს ნაშრომებს. საქართველოს ფილოსოფიური ასოციაცია პეტრიწისეულ ტრადიციას აღორძინებს და ეს სერიოზულობა იმის აღიარებაა, რომ დღევანდელ მსოფლიოში სწორედ საქართველოს აქვს პრივილეგია, იყოს ქვეყანა, სადაც ყველაზე ღრმა პოლიტიკური საკითხები თვითმყოფადი და ორიგინალური აზროვნების მიმართ ცხოველმყოფელობას ინარჩუნებს. სერიოზულობა, რითაც ეს ჯგუფი ფედერალისტთა წერილებს ეკიდება, მათ საქმიანობას დიადი შედეგით დააგვირგვინებს და ფედერალისტებსაც ხელახლა მიანიჭებს სიცოცხლეს. ეს ქართველი ფილოსოფოსები ფედერალისტთა წერილების საუკეთესო მკითხველები გახლავან. ფედერალისტთა წერილებზე მსჯელობისას მათ ძველი ნაშრომის დაფასება თანამედროვე გადაუდებელ საკითხებზე ზრუნვასთან შეაჯერეს ისევე, როგორც თავად ფედერალისტები მოიქცნენ ანტიკური ავტორების კითხვისას. და მე ვეუბნები საქართველოს ფილოსოფიურ საზოგადოებას: “გმადლობთ, ამ წამოწყებაში თქვენთან თანამშრომლობა დიდ პატივად მიმაჩნია”.

წინასიტყვაობა

ხშირად ვფიქრობ, თუ როგორ გამიმართლა, რომ ვარ მოქალაქე ქვეყნისა, რომლის დამფუძნებელი მამები მისდამი მზრუნველობით იყვნენ განმსჭვალული და ძალისხმევას არ იშურებდნენ მისი კეთილდღეობისათვის. ამის ნათელი დადასტურება მათი ესეები, რომლებიც 1787-1788 წლებში შეიქმნა. ფედერალისტური წერილები ამერიკული პოლიტიკური აზრის ქმნილებაა, რომელმაც საფუძველი ჩაუყარა აშშ-ს კონსტიტუციურ დემოკრატასა და ფედერალიზმს. ჰამილტონმა, მედისონმა და ჯეიმს დავიტივს თეორიული და პრაქტიკული მემკვიდრეობა, რომელიც მხარს უჭერს მშვიდობას, სტაბილურობას და ხალხის უფლებათა დაცვას. იგი დღესაც ისევე მნიშვნელოვანია როგორც ორასი წლის წინ იყო.

1780-იანი წლების შემდეგ ამერიკა ძირეულად შეიცვალა; მაგრამ 21-ე საუკუნეში იგივე საკითხები გვაწუხებს, რაც კონსტიტუციის პროექტის ავტორებს აწუხებდათ: კავშირის შენარჩუნება და დაცვა, ფრაქციულობის კონტროლი, უმრავლესობის ტირანია უმცირესობის მიმართ, ხელისუფლების უკონტროლო მოქმედებათაგან მოქალაქეთა უფლებების დაცვა. “ადამიანები ანგელოზები რომ ყოფილიყვნენ, ხელისუფლება საჭირო არ იქნებოდა-ო” წერდა ჰამილტონი. რა თქმა უნდა, ჰამილტონი, მედისონი და ჯეიმს ანგელოზები არ ყოფილან; მაგრამ ჩვენ მაღლობას ვწირავთ მათ იმის გამო, რომ ხელისუფლების ისეთი მოდელი დავიტივს, რომელიც ხელს უწყობს ჩვენი ქვეყნის ძლიერებისა და დემოკრატის საფუძვლების განმტკიცებას.

შერონ მაილსი